

- 1 ונקודת הענין - שכל דבר שבעולם, כיון שנברא על-ידי הקב"ה שהוא תכלית הטוב, לא יתכן שיש
2 בו רק רע, ובוודאי שאין רע בלא טוב⁵⁷, אלא שצריכים לגלות את הטוב, וכל זה תלוי באופן השימוש
3 בדבר.
- 4 וזהו החילוק בין שיטת המרגלים, שראו את הדבר כפי שהוא בחיצוניותו בלבד, ליהושע וכלב
5 שהתבוננו וראו את פנימיות ואמיתית הדבר, שיכולים לנצל את כל התכונות של הארץ לקדושה, להפוך
6 אותה – על-ידי ההנהגה כרצון הקב"ה - לארץ ישראל, באופן ש"טובה הארץ מאד מאד" (לא רק ארץ
7 טובה סתם, כפי שנאמר גם בנוגע לארץ מצרים⁵⁸, אלא "טובה הארץ מאד", ו"מאד מאד").
- 8 ט. וההוראה מזה⁵⁹:
9 אלו שעוסקים עם הנוער, באים בטענה, שכיון שנמצאים בדרא דעקבתא דמשיחא, ש"חוצפא יסגא",
10 ו"נערים פני זקנים ילבינו"⁶⁰, הנה במצב כזה אי-אפשר לדרוש מהם קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול
11 מצוות, במכל-שכן וקל-וחומר מזה שלא הסכימו לקבל על עצמם מה שתבעו מהם אתמול ושלשום דבר
12 שאינו קשה כל-כך, ועל-אחת-כמה-וכמה שלא יסכימו לקבל על עצמם עול מלכות שמים ועול מצוות,
13 שזהו עול קשה, שהרי קיום התורה ומצוות צריך להיות לא רק בראש-השנה ויום הכיפורים, בשבת ויום
14 טוב, אלא גם בימי החול של כל השנה כולה, ובימי החול גופא - במשך כל היום מתחילתו ועד סופו.
15 ומובן, שמי שאינו מוכן לשאת משא קל, בוודאי לא יהיה מוכן לשאת משא כבד.
- 16 ולכן - טוען הוא - מוטב שלא לדבר עמהם על זה, דכיון שבלאו-הכי לא יצייתו אליו. הנה לכל-לראש
17 הרי זה דברים בטלים... ולא עוד אלא שזה יגרום שבכלל לא ירצו לשמוע את דבריו, ובגלל זה הרי הוא
18 עולל גם לאבד את משרתו...
- 19 ועל זה באה ההוראה מסיפור המרגלים - שדווקא העובדה שיש שם ענקים כו', מהווה הוכחה
20 ש"טובה הארץ מאד מאד":
- 21 דוקא בגלל שהנוער הם חוצפנים ועזי פנים, ואינם מתפעלים משום דבר, לא מהעולם, לא מההורים
22 ובני המשפחה, וגם לא ממה שהם בעצמם הבינו אתמול... אלא מכריזים: היום אנחנו בני חורין לעשות
23 מה שאנחנו רוצים (ובפרט כפי שרואים בשבועות האחרונים, שעורכים שביתות וכו') - דוקא בגלל זה
24 נקל יותר להביא אותם לדרך האמיתית של קיום התורה ומצוות!
- 25 י. וזוהי ההוראה לכל אלו שעוסקים עם נערים ונערות - שצריכים לבוא ולומר להם: למרות שעד
26 עתה לא דיברנו אתכם אודות עול התורה ומצוות, מצד איזו סיבה שתהיה - הנה כל זה היה עד עתה,
27 ואילו עתה מודיעים לנו לכם את האמת, שיש תורה ומצוות; שש מאות ושלש עשרה מצוות!... וצריך
28 לקיימן לא רק שלש פעמים בשנה, אלא בכל יום ויום מימות השנה.
- 29 ודוקא מצד גודל התוקף שלהם - כמו התוקף שבכללות בני ישראל שהם "עזין באומות"⁶¹ - יכולים
30 לדרוש מהם מיד קבלת עול תורה ומצוות בשלימות:
- 31 כשמדובר אודות תלמידים חלשים או בינונים - מוכרחים ללכת עמהם בעניני תורה ומצוות "לאט
32 לאט", כי בני ישראל בכלל הם "המעט מכל העמים"⁶², ואצל בני ישראל גופא אין עדיין תשעים ותשעה
33 אחוז שומרי תורה ומצוות... ולכן אי-אפשר לדרוש מיד עבודה קשה; אבל כשמדובר אודות תלמידים
34 ששום דבר לא נוגע להם, ואינם מתפעלים משום דבר, לא מהמלמד ולא מההורים וכו' - יש לנצל תכונה
35 זו כדי להודיע להם ולדרוש מהם לקבל על עצמם את העול של כל תרי"ג מצוות, מתוך הכרה שזוהי
36 דרך האמת.
- 37 וכאשר יפעלו זאת על הנוער, הנה לא זו בלבד שהם עצמם יהפכו להיות שומרי תורה ומצוות, אלא
38 עוד זאת, שמצד טבעם שאינם מתפעלים מאף אחד, ומסתכלים על כולם מלמעלה למטה... - יפעלו גם

(60) סוטה בסופה.

(61) ביצה כה, ב.

(62) ואתחנן ז, ז.

(57) ראה לקו"ד ח"א פז, א.

(58) ראה פירש"י שם, כב.

(59) ראה גם תורת מנחם חנ"א ע' 341 ואילך. וש"נ.